

botte verwerping – kunnen onttrekken. Dat heeft tot de merkwaardige situatie geleid, dat er enerzijds een massa nauwelijks ernstig te nemen literatuur over dit thema bestaat, maar dat er anderzijds nog veel hiaten in het wetenschappelijk onderzoek zijn blijven bestaan. Het boek van Frank Seberechts is, ondanks zijn verdiensten, een typisch ‘Vlaams’ boek. Het kon niet anders dan geschreven worden door iemand die zelf tot een generatie van jonge, kritische historici behoort, maar tegelijkertijd voeling heeft met de traditie waarin jarenlang over het Oostfront werd gedacht en geschreven. Deze voeling ontbreekt bijna altijd bij iemand die in het buitenland over dit onderwerp zou schrijven. Wie waren de Oostfrontvrijwilligers ? Op de rugtekst staat te lezen : “Zij gingen om Vlaanderen en het christendom te verdedigen, om een ééngemaakt Europa te verwezenlijken onder Duitse nationaal-socialistische leiding, uit plichtsbesef of voor het avontuur”.

FRANK SEBERECHTS

«Tussen Schelde en Wolchow. Vlaanderen en het Oostfront»

Brussel/Antwerpen, Globe/Perspectief Uitgaven, 2002, 199 p.

In de meeste omringende landen is men nauwelijks geïnteresseerd in een breed debat over de rol van de eigen landgenoten aan het Oostfront tijdens de Tweede Wereldoorlog. In Vlaanderen blijft de herinnering aan deze episode voort smeulen door een kleine, maar actieve schare van mensen die het aan den lijven of via hun ouders hebben meegemaakt. De wetenschappelijke geschiedschrijving heeft zich maar moeilijk aan de apologetiek van het onderwerp – hetzij in de vorm van naïeve idealisering, hetzij in de vorm van

Tussen Schelde en Wolchow is een begeleidend boek bij een televisiereeks op Canvas over de geschiedenis van de Vlamingen aan het Oostfront. Daarmee is het een handig overzicht voor wie zich wil vergewissen over de stand van het onderzoek over dit onderwerp. Dat levert, zoals de auteur zelf aangeeft, eerder een *status quaestionis* op, dan nieuwe inzichten op basis van baanbrekend werk. Het is een episode waarover veel wordt gesproken en die de verbeelding blijft prikkelen, maar waarover ook een tekort aan ernstige literatuur bestaat en waarvan veel facetten in nevelen zijn blijven hangen. Seberechts steunt voor dit boek vooral op het werk van Bruno

De Wever, aangevuld met materiaal uit licentiaatsverhandelingen en hier en daar wat verdedigende getuigenissen die over het Oostfront zijn geschreven. Ondanks alles wat er over dit onderwerp verschenen is, blijft er nog veel onduidelijk, en dat wordt ook niet door dit boek verholpen. Dit is waarschijnlijk ook niet de ambitie van de auteur geweest. Over precieze aantallen bestaat nog grote onduidelijkheid en over het sociaal-economische profiel van de Oostfront-vrijwilligers zou nog veel kunnen gezegd worden. Dat neemt niet weg dat dit werk didactische kwaliteiten heeft. Het is zeer toegankelijk geschreven en zowat alle thema's die van belang zijn – motivatie en werving, militaire aspecten, jacht op partizanen en betrokkenheid bij moord op joden, frontleven en slachtoffers, krijgsgevangenschap, terugkeer en bestraffing – kunnen snel en in een oogwenk opgezocht worden. Men zou wensen dat een boek dat een dergelijk breed publiek wil aanspreken, ook in het Engels of het Duits zou kunnen vertaald worden. Op zich is het 'Vlaamse' karakter van het boek geen bezwaar. Als men zich maar bewust is van de wat uitzonderlijke positie die men in vergelijking met veel landen inneemt.

Georgi Verbeeck